

mosc/Zmiany-w-ustawie-o-emeryturach-
bezpieczen-Spolecznych-2773024.html,

3_PLK_HTML.htm, (20.05.2014)

rus/L_podst_inf_o_rozwoju_dem_pl_do_2013.

i154847,Przez_emigracje_w_Polsce_rodzi_sie_
przedstawiony na posiedzeniu senackiej komisji
mi za granicą, (raport w wersji wstępnej), s.15.

grupami wieku ludności pozwala ocenić tzw.
ności w wieku produkcyjnym ludnością w wie-
rodukcyjnym.

we gospodarstwa domowe tworzone są przez
cyjnym, jak i prze osoby starsze, samotne z po-

HUMAN BEING IN TIME OF SECURITY CRISIS JEDNOSTKA W DOBIE KRYZYSU BEZPIECZEŃSTWA

dr Andrzej Wawrzusiszyn

adiunkt Katedry Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego
Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
andrzej.wawrzusiszyn@uwm.edu.pl

ABSTRACTS

A sense of security applies to all spheres of life and human activities by creating a multi-dimensional vector of psychological welfare of people who feel safe. Therefore, the threats of such safety cover the entire spectrum of phenomena which deprive the comfort in different areas of life and activities, or their various configurations. People try to guard themselves, their loved ones, their wealth and protect them from any harm.

Today, however, human being is feeling more and more uncomfortable, just does not feel safe, but very often is even afraid. There can be various reasons of the discomfort and they are not limited in any way to personal situation. The threat may have personal but also global source. So what makes a person does not feel safe in the modern world? What is the modern man afraid of? Are these threats created somewhere in the subconscious, or really existing threats that can affect human's life or future?

In his work the author takes into consideration the questions mentioned above and tries to answer them.

Poczucie bezpieczeństwa dotyczy wszystkich dziedzin życia i działalności człowieka, tworząc wielowymiarowy wektor komfortu psychicznego ludzi czujących się bezpiecznie. Stąd też i zagrożenia tegoż bezpieczeństwa obejmują całe spektrum zjawisk odbierających ten komfort w poszczególnych dziedzinach życia i działalności, bądź ich różnorodnej konfiguracji. Każda jednostka stara się strzec siebie, swoich najbliższych, własnych dóbr i ochraniać je przed wszelką szkodą.

Jednak współcześnie odczuwa coraz bardziej dyskomfort, po prostu nie

boi. Przynajmniej częściowy dyskomfort może być wieloletni. Zagrożenie może mieć charakter...

...o życie albo przyszość?

...i próbuje dać odpowiedź na wyżej posta-

...sonal security, threats, crisis
...a, bezpieczeństwo personalne, zagrożenia,

...zeby bezpieczeństwa niezbędnego do ży-
...prawo człowieka do bezpiecznego życia
...oblemów nurtujących ludzi i społeczno-
...w wymiarze indywidualnym. Od dawna
...aspekt bezpieczeństwa (Dworki, 1995;
...larczyk, 2001, s. 5-19), który wyraża się
...ńców większości badanych krajów świa-
...wiecie.

...encji rodzaj ludzki narażony jest na od-
...ików, które są w stanie zagrozić jego ży-
...rt funkcjonowania. Na początku były to
...zyrodę. Z czasem wraz z rozwojem cy-
...i rozwijać także te zagrożenia, których
...ca. Wpółnocnie mają one tak rozległy
...rodnym konfiguracjach, że ich skala wy-
...rodniczych. Jest to dramatyczne, że o ile
...zych potrafimy coraz lepiej je rozpozna-
...łku zagrożeń antropogenicznych często
...istoty oraz ogólny podział typologiczny
...torej można i należy prowadzić analizy

precyzujące i porządkujące opis zagrożeń wpływających na funkcjonowa-
nie człowieka we współczesnym środowisku bezpieczeństwa.

Do zapewnienia stanu pokoju i bezpieczeństwa niezbędny jest odpo-
wiedni zespół warunków politycznych i społecznych. Ale nawet najlepiej
zorganizowane społeczeństwo nie jest w stanie w pełni zaspokoić ludzkie-
go pragnienia pokoju i bezpieczeństwa, ani zagwarantować nastania trwa-
łego pokoju i bezpiecznych warunków życia.

ONTOLOGICZNY WYMIAR ZAGROŻENIA CZŁOWIEKA

W myśleniu o bezpieczeństwie, jednym z najbardziej pożądanym i ce-
nionym przez ludzką dążyć do, można wyróżnić dwie zasadnicze strategie.
Pierwsza koncentruje się na działaniach przygotowujących do ochrony
przed zagrożeniami, a druga skupia na takim kształtowaniu otoczenia,
aby oddalać możliwości ich pojawienia się i minimalizować je. W obydwu
przypadkach, chociaż przy odmiennym podejściu, zagrożenie jest kate-
gorią o kluczowym znaczeniu (Fehler, 2007). Powszechna zatem stała się
świadomość, że człowiek nie jest w stanie uwolnić się od zagrożeń; są one
wpisane w naturę ludzkości i przyrody.

Świadomość zagrożeń to ogół treści i form życia społecznego
składającego się na sposób myślenia i działania danej społeczności, przy-
czym sposób myślenia i działania uzewnętrznia się w typowej dla świa-
domości strukturze społecznej, tj. systemach wiedzy, systemach oceniania
i wartościowania oraz postawach ludzi. Największy wpływ na kształtowa-
nie świadomości zagrożeń mają wszelkiego typu działania edukacyjne, po-
czynając od wiedzy zdobytej w szkołach różnego typu, poprzez szkolenia
w miejscach pracy, wszelkie formy edukacji medialnej (telewizja, radio,
prasa), na przedsięwzięciach popularyzatorskich organów administracji
państwowej i samorządowej kończąc.

Określony układ wzajemnych stosunków człowieka ze światem może
być pomyślny dla jednego rodzaju jego aktywności, a niepomyślny dla in-
nego. Jeżeli sytuacja normalna zostanie zakłócona, tak że normalny prze-
bieg aktywności podstawowej zostanie zakłócony i prawdopodobieństwo
realizacji zadania na poziomie normalnym stanie się mniejsze, mówimy
o sytuacjach trudnych (sytuacja depywacji, przeciążenia, utrudnienia,
konfliktowe, zagrożenia). Sytuacja zagrożenia występuje wtedy, gdy istnie-
je zwiększone prawdopodobieństwo naruszenia jakiejś wartości cenionej

zdrówia, jego samego i jego bliskich, własnej, dobrego imienia, własnego dzieła lub samoooceny, itp. (Tomaszewski, 1971, 1975).

ego subiektywnych i obiektywnych aspektów percepcji zagrożenia, który w skrajnie niekorzystnych i niebezpiecznych dla bardzo często zagrożenie próbuje się traktowanie w zakresie tego pojęcia wszystkich (Tomaszewski, 1971, 1975).

żroźenie definiowane bywa jako sytuacja, czymś niebezpiecznie groźnym (Słownik i (Inny słownik języka polskiego, 2000).

iszyc, zapowiedzieć coś pod groźbą, stawać się groźnym dla kogoś (Skorupka,

ny jest z jednej strony jako pewien stan wywołany postrzeganiem zjawisk, które korzystne lub niebezpieczne, a z drugiej, e stany niepewności lub obaw (Korycki, rożeniu, jako o sytuacji, w której pojawia nia stanu niebezpiecznego dla otoczenia

, w której istnieje zwiększone prawdopodobieństwo albo dóbr materialnych. lub strach o różnym stopniu natężenia, ia włącznie, bądź odruch lub świadomą e może wynikać z przyczyn naturalnych powodowanych przez innego człowieka edzy wojskowej, 1979).

arówno wynikiem układu zewnętrznych znego stanu człowieka.

niez sytuacji, która może prowadzić do rząc o szkodzie, uwzględnia się przede

wszystkim szkody polegające na utracie życia, zdrowia lub mienia. W rzeczywistości nie są to jedyne szkody, jakie mogą wystąpić w związku z zagrożeniem. Należy wyróżnić następujące rodzaje szkód (Report and Recommendations of the Bioethics advisory Commission, 2001, p. 71-72):

- fizyczne, polegające na podniesieniu trwałego lub przemijającego uszczerbku na zdrowiu lub na rozstroju zdrowia (np.: uszkodzenie ciała, wystąpienie choroby, bólu, cierpienia czy dyskomfortu),
- dotyczące psychiki, np. polegające na negatywnym postrzeganiu siebie, przykrych przeżyciach uczuciowych, takich jak: strach, wstyd czy poczucie winy, oraz wystąpieniu zaburzeń w zachowaniu,
- w sferze stosunków społecznych, polegające na pojawieniu się niekorzystnych relacji międzyludzkich, takich jak: dyskryminacja, stygmatyzacja, ostracyzm czy utrata dobrego imienia,
- prawne, takie jak: oskarżenie, aresztowanie bądź proces sądowy,
- materialne związane z bezpośrednimi lub pośrednimi stratami ekonomicznymi,
- dotyczące godności osobistej, polegające na naruszeniu prywatności i zwyczajów.

W owych rozważaniach istotnego znaczenia nabiera poczucie zagrożenia, na które wywiera wpływ dynamika i zakres zmian politycznych, społecznych i gospodarczych, w tym kryzys państwa i gospodarki, walka o władzę, odejście elit władzy od głębszych wartości, brak racjonalnej i długofalowej polityki społecznej opartej na uniwersalnych wartościach i sprawiedliwości, równości szans, spolegliwości i solidarności (Korycki, 1994). Poczucie zagrożenia wpływa na zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa: im jest wyższe, tym zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa jest mniejsze, i odwrotnie. Poczucie zagrożenia wzrasta, gdy występujące zagrożenia są w sposób nieuzasadniony, nadmiernie, nazbyt często traktowane jako osobiste (odnoszące się do reagującej jednostki) (Holyšt, 1997, s. 72-73).

Bardzo szerokim i złożonym procesem, mającym wpływ na wszystkie sfery naszego życia jest globalizacja oznaczająca tworzenie nowego typu powiązań między przedsiębiorstwami, państwami i społeczeństwami. W znacznym stopniu także modyfikuje podstawowe parametry porządku międzynarodowego (Kuźniar, 2003). Prowadzi do osłabienia obronnej funkcji granic państwowych, a także osłabienia władzy państwa nad własnym terytorium i ludnością, które je zamieszkuje. Spostrzeżenie to

zeń transgenicznych i transsektorowych, ności (celowej i zamierzonej) człowieka. a zaliczyć te analizowane przez Chatham tywowych instytutów badawczych, zajmującymi politycznymi i ekonomicznymi laszka szczególnie podatnych na antybiotycznych chorób,

prowadzące do powstania państw upadłe, ienie bezpieczeństwa i stabilności w całym

działaniami człowieka to (Cornish, 2010):
dochodzący ze społeczności rezydentów

owatością i niepewnością granic, a w wy-
oraz przestępczości finansowej brak jakie-
i granic,
a, przestępczość finansowa, przemyt nar-
żmi i powiązania z terroryzmem.

rganizacji międzynarodowych podejmowa-
ektywnej i prospektywnej identyfikacji za-
izacji Narodów Zjednoczonych do zjawisk
międzynarodowemu zalicza się dowolne
rowadzi do wielkiej liczby ofiar śmiertel-
życia jednostek i podważa istotę państwa,
stemu międzynarodowego. Wymienia się
wiat musi obawiać się obecnie i w najbliż-
assbender, 2004; 2005):

połączne, związane z biedą, chorobami za-
wiska naturalnego,

ii,

inami domowymi, ludobójstwem i innymi

a, chemiczna i biologiczna,

– terroryzm,

– międzynarodowa przestępczość zorganizowana.

Zagrożenia bezpieczeństwa jednostki można definiować, jako zagrożenia bezpieczeństwa osobistego czy personalnego (Wawrzusiszyn, 2010; 2012; 2012). Należy tutaj wskazać na istnienie indywidualnej wrażliwości na zagrożenia, którą tworzą dwie grupy czynników: charakter zagrożającej sytuacji i cechy jednostki. Jako najbardziej niebezpieczne są postrzegane te sytuacje, które rodzą natychmiastowe negatywne konsekwencje (pobicie, napad, włamanie, zranienie), natomiast jako mniej groźne jesteśmy skłonni traktować te, których skutków doświadczymy w przyszłości (nałogowe palenie tytoniu, nadużywanie alkoholu, narkotyzowanie się itp.). W przypadku cech jednostki o postrzeganiu zagrożeń decydują (Gasparski, 2003, s. 17–18):

– przekonania o umiejscowieniu (przekonanie o posiadaniu wpływu na rzeczywistość zmniejsza poczucie zagrożenia),

– atrybucja (wyobrażenia o przyczynach powstania niepożądanego sytuacji; sytuacje zależne od losu i sił natury jawią się człowiekowi jako groźniejsze od tych związanych z działaniami intencjonalnymi),

– temperament, który powoduje, że osoby wysokoreaktywne (szybko reagujące na słabe bodźce zewnętrzne) dostrzegają więcej zagrożeń niż osoby niskoreaktywne (reagujące dopiero na bodźce silne).

Spośród licznych niebezpieczeństw czyniących na jednostkę większa ich część stanowi efekt uboczny cywilizacji ludzkiej, a więc jest ścisłe związana z aktywnością życiową człowieka, jego moralnością, pro- lub antyspołecznymi postawami i zachowaniami we wszystkich ważniejszych dziedzinach egzystencji, takich jak: kultura, polityka, nauka, gospodarka. Część zagrożeń natomiast wymyka się jednoznacznemu przypisaniu ich działaniu ludzi. Najczęściej występującymi zagrożeniami bezpieczeństwa jednostki są:

– nieprzestrzeganie praw człowieka (naruszana jest godność ludzka, często wartość życia, ograniczona wolność, nie jest respektowane prawo do pracy, szerzy się nietolerancja),

– problem ochrony życia (problem wartości życia i jego ochrona),

– bezrobocie (negatywnymi zjawiskami związanymi z bezrobociem sta- ją się izolacja społeczna, spadek poczucia własnej wartości),

ię realizacji osobistych aspiracji, nie, nuda i desperacja, poczucie osamotnienia, idzące do zachowań patologicznych: alkohol i mogące w skrajnych przypadkach zakończyć się samobójstwem. Ojczyznę (zakończony) znego (przestępstwo), kradzieże samochodów, miejsc publicznych, gwałty), jego i bezczeszczenie miejsc pamięci narodzi (haracz).

uje się dziś postępujące zjawisko korupcji, trawa, osłabiania w ten sposób zaufania do instytucji. Rodzi to niechęć wśród obywateli, wytwarza się gorzka atmosfera wzajemnych obrażeń, uciekania od odpowiedzialności za przestępstwa jednostki stają się także liczne zrybko i masowo się rozprzestrzeniających, aleją: AIDS, nowotwory, choroba wieńcowa jest często z upowszechnianiem się nieodpowiedzialności człowieka – rozluźnieniem się obywatelstwa trybem życia (tłuste jedzenie, brak higieny, profilaktyki zdrowotnej), fachowej wiedzy i programów kształcenia.

w Unii Europejskiej wykazują, że ię (Listecki, 2011):

, 23%),

u opieki zdrowotnej (18%),

- wysokich podatków (7%),
- złego systemu edukacji (7%).

Poważnym zagrożeniem jest także niesprawiedliwy rozdział dóbr, jakim ludzkość dysponuje i może dysponować. Dysproporcje warunków życia to odwieczny problem, obecnie jednak nabierający ostrości, w wyniku zachodzących w świecie procesów gospodarczych oraz demograficznych. Wyraża się on nie tylko w tradycyjnej relacji posiadający-nieposiadający środków wytwarzania, ale też a często głównie, w relacji bogaci-biedni, syty-głodni, w skali narodów i regionów świata. Istnieje zasadniczy dystans między krajami zamożnymi a ubogimi.

W ocenie ekspertów pierwsze 25 lat XXI wieku będzie okresem wzmożonych ruchów migracyjnych do państw bogatych. Nielegalna migracja spowoduje napięcia w stosunkach dwu- i wielostronnych, których przyczyną będą różnice regulacji prawnych w procedurach deportacyjnych i azylowych dotyczących przyjmowania emigrantów. Nielegalni emigranci stanowić mogą w przyszłości poważne źródło dochodów przestępczości zorganizowanej. Z tego też powodu ocenia się, że doskonaleniu ulegać będą metody i sposoby przetrzutu emigrantów. W najbliższej przyszłości będą się prawdopodobnie rozwijać wyspecjalizowane w przetrzucie ludzi, handlu żywym towarem, grupy przestępcze (Tenbrock i in., 2007, s. 18-24).

Podsumowując zagrożenia współczesnego człowieka, należy im przy porządkować (Dębski, Górka-Winter, 2003, s. 22-23):

- dyskryminację z powodu przynależności do mniejszości narodowych,
- naruszenia praw człowieka i podstawowych wolności,
- niekontrolowaną migrację,
- zorganizowaną przestępczość,
- ograniczanie wolności mediów.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA W WYMIARZE INDYWIDUALNYM

Człowiek to istota ludzka, jednostka rozumna, mająca świadomość własnej osobowości, potrzeb, oczekiwań i możliwości, posługująca się mową symboliczną, zdolna do tworzenia kultury, odznaczająca się najwyższym rozwojem psychicznym i społecznym, będąca obywatelem swojego państwa i immanentną częścią pozostałych układów odniesienia.

kształtujące poczucie bezpieczeństwa (za-
osobowości oraz doświadczeń własnych
ważniejszą konstytutywną wartością (Karta
dnodzonych, 1791). Potrzeba bezpieczeń-
kategorii historycznych i społecznych, do-
kości ludzkości, ma podstawowe znaczenie
, jak i dowolnej wspólnoty. *Primum vivere*,
tertium (móc) żyć, potestatem filozofować – z ta-
zni uczeni. Ustalono, że potrzeba bezpie-
ch motywów działalności i społeczeństw.
ii potrzeba bezpieczeństwa jest podstawo-
ającą zaspokojenia w pierwszej kolejności

ersonalnego ma swoje znaczenie w kształ-
ycznego człowieka. Według klasyka,
ie będzie miał miejsca, jeżeli nie będzie on
gicznych oraz zapewnionej potrzeby bez-
kreśla, że jest ona warunkiem *sine qua non*
yższego rządu, w tym potrzeby samoroz-
hii potrzeb bardzo silnie akcentował waż-
zpieczeństwa, ustawiając ją w piramidzie
warantujących przeżycie i utrzymanie ga-
ezpieczeństwa osobowego jest tu głównym
ań, a jej niezapewnianie może prowadzić
jonowania jednostki w środowisku oraz

ko istotny warunek samorozwoju podkre-
browski, 1979, s. 5–7) w swojej teorii dez-
n w odmienny sposób postrzega rolę za-
stwa osobowego, umiejscawiając jego brak
działanie zmierzające do rozwoju jedno-
iadczania stanów kryzysowych przez jed-
ie zapewnienia potrzeby bezpieczeństwa,
dmiot w kierunku rozwoju. K. Dąbrowski
oju (dezintegracji): od integracji pierwot-
ym rozwoju dalszych poziomów, poprzez
(pojawia się struktura psychiczna, wraź-

liwość, ale nie ma jeszcze ukształtowanej hierarchii wartości), dezintegra-
cję wielopoziomową spontaniczną (człowiek zaczyna rozumieć swój stan
i nabywa umiejętności przeżywania uczuć i popędów), dezintegrację wie-
lopoziomową zorganizowaną (hierarchizacja wartości staje się bardzo wy-
rażna, zarysowuje się indywidualność człowieka), aż po integrację wtórną
globalną, która jest ostatnim etapem rozwoju wewnętrznego człowieka.
Poziom ten cechuje autonomia jednostki, jej autentyczność oraz najwyższy
poziom samoświadomości i empatii.

Najważniejszą potrzebą człowieka jest nie tyle zachowanie własnej
istoty, ile jej kreowanie zgodnie z własnymi wyobrażeniami. Nie jest moż-
liwe kreowanie istoty bez realnego istnienia, bo człowiek nie jest bytem
abstrakcyjnym, wymyślonym. Jest istniejącym konkretem, który nie pod-
porządkowuje się ogólnemu wyobrażeniu człowieka, bytującemu w umy-
ślach innych ludzi. Wyłamuje się on wszelkim klasyfikacjom i uogólnie-
niom. Jest bytem o niepowtarzalnej treści istnienia – istocie. A równo-
cześnie jest jedynym bytem, który świadomie kształtuje własną istotę, nie
powielając przy tym treści istnienia innych ludzi. (Prońko, 2013, s. 24–34).
Umysł ludzki nie odbiera rzeczywistości w sposób fotograficzny, ale tworzy
oryginalne dla danej osobowości plany (Kozielecki, 1975) będące obrazem
środowiska zewnętrznego. Plany te posiadają hierarchiczną strukturę i co
najważniejsze, podlegają dynamicznym zmianom. Plan ten nie jest kopią
uprzednio działających bodźców, ale aktywną ich organizacją. (Kozielecki,
1975). Dlatego też poczucie bezpieczeństwa jest zawsze subiektywne.

Inną ważną cechą związaną z poczuciem bezpieczeństwa jest jego
zależność od czynników zewnętrznych. Zarówno zaspokajanie potrzeb
podstawowych, jak i kreowanie własnej istoty jest zależne od otoczenia
konkretnego człowieka. Nie tylko od otoczenia społecznego, lecz także od
otoczenia przyrodniczego i materialnego, natomiast sposób postrzegania
środowiska zewnętrznego zależy od wartości, jakimi kieruje się konkretny
człowiek.

Poczucie bezpieczeństwa dotyczy wszystkich dziedzin życia i dzia-
łalności człowieka, tworząc wielowymiarowy wektor komfortu psychicz-
nego ludzi czujących się bezpiecznie. Poczucie bezpieczeństwa kształtują
przede wszystkim: wartości wewnętrzne, doświadczenia osobiste i sposób
postrzegania świata oraz byty zewnętrzne, ich istota (człowieka o nich
wiedza) oraz wzajemna konfiguracja (istota układu bytów). Dlatego też
bezpieczeństwo możemy zdefiniować jako przekonanie (pewność) pod-

ia tego, co dla niego cenne, wartościowe i potrzeby podmiotu – zapewniających istensów niezbędnych w procesie:

g własnej woli, sposobu istnienia – istoty. ludzi w zakresie bezpieczeństwa, ja- i świadectwem jego prawidłowego lub- nia. Na poczucie bezpieczeństwa współ- ie tylko brak zagrożeń zewnętrznych, ale ch zaliczamy:

ą, tj. stałe zatrudnienie i wynagrodzenie ie średniego standardu życia,

ną,

służb odpowiedzialnych za porządek pu- ia w wieku emerytalnym, rawa itp.

ieczeństwa związane jest także ogranicze- tywnych przeżyć emocjonalnych jednost- w życiu społecznym, które przejawiają się i stany emocjonalne, które przeżywamy na osób. Różnica między nimi polega na tym, znych (obawa przed utratą pracy, egzami- ńskiego, powrotem do domu o późnej po- łościwy dla sytuacji zagrożenia fizycznego ku upadku, pobicia przez przypadkowych ają one też dwojakie znaczenie, ponieważ nie wpływają na jakość życia, powodując motywacji do rozwiązywania problemów zenie kwalifikacji osobistych. W innych zagrożenia personalnego, ponieważ mogą

dezorganizować działania człowieka, powodować tworzenie nieko- rzystnych relacji ze środowiskiem społecznym, skłaniać do izolowania się i unikania kontaktów z innymi ludźmi, być źródłem nawet zachowań agresywnych w określonych stanach i sprzyjających do tego warunkach (Kołodziejczyk, 2010).

Wpływ lęku i strachu na poziom poczucia bezpieczeństwa będzie w dużym stopniu zależny od indywidualnych cech charakterologicznych osób, które te stany przeżywają, w danym czasie i w określonych warunkach, okolicznościach. Poczucie bezpieczeństwa personalnego i odczuwa- nie jego zagrożeń ma zawsze charakter indywidualny i uzależnione jest od cech osobowości człowieka, który tego doświadcza. Nie wyklucza to jed- nak obiektywnych uwarunkowań, które są związane z bezpieczeństwem strukturalnym w realnej rzeczywistości (Pokruszyński, 2013, s. 171–172).

PODSUMOWANIE

Obecna rzeczywistość jest niezwykle skomplikowanym łańcuchem różnych zmiennych, których działania trudno precyzyjnie prognozować. Na tym tle powstaje jedna z poważniejszych sprzeczności współczesnej cywilizacji, mianowicie możliwość organizowania procesów rozwojowych, oparowania ich i kontrolowania, a jednocześnie konieczne staje się tworzenie mechanizmów regulacyjnych, ponieważ nie możemy polegać na mechanizmach wytworzonych drogą ewolucji. Bezpieczeństwo i jego poczucie wobec zagrożeń wynikających z naszego cywilizacyjnego rozwoju staje się podstawową potrzebą. Złożoność wszystkich aspektów środowiskowych i technologicznych, możliwości cywilizacyjnego rozwoju nie dają podstaw do świadomego i w pełni kontrolowanego podejmowania decyzji społecznych, politycznych, ekonomicznych czy nawet osobistych. Obserwujemy coraz wyraźniejszy konflikt między indywidualnymi odczuciami jednostki a interesami i zachowaniami grup społecznych. Następuje hierarchizacja obiektywnych, jak i subiektywnych przyczyn, które nie muszą być ze sobą zgodne, często są wręcz przeciwstawne.

Niestabilność wizji świata to przede wszystkim niestabilność obrazu siebie.

REFERENCES

Cieślarczyk, M. (2001). *Współczesne rozumienie bezpieczeństwa i obronno-*

r 3 (s. 5–19). Siedlce.
ernal Security In the 21st Century. Chatham
ing on International Affairs. Pozyskano
nhouse.org.uk/files/8266_210207cornish.
zintegracji pozytywnej. Warszawa.
003). Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego
PISM.
roblemy kształtowania bezpieczeństwa na
re AON”, nr 1, Warszawa.
ing Human Participants. (2001). Volume I.
ns of the Bioethics advisory Commission).
ci, Zagrożenie, ryzyka i szkoda w badaniach
i, V.2011] z <http://www.pml.strefa.pl/ePU->
a ONZ i bezpieczeństwo zbiorowe, (Raport
ebla ds. zagrożeń, wyzwań i zmiany z grud-
kretarza Generalnego ONZ z marca 2005
s”, nr 17. Pozyskano [10.11.2011] z www.
kluczowa kategoria teorii bezpieczeństwa.
ewski, T. Wojtuszek (red.), *Współczesne po-*
ielsko-Biała. Wyższa Szkoła Administracji.
iczne wyznaczniki gotowości do zapobiega-
i. Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.
ia. Warszawa. Wydawnictwo Prawnicze
(2000). Warszawa. Wydawnictwo Naukowe
ieczeństwa Polski. Warszawa.
pieczeństwo jako dobro społeczne: potrze-
ka. W: J. Majewski, M. Bodziany, K. Dojwa
w obliczu Wielkiej zmiany. Kulturowe i spo-
nia w świetle procesów integracyjnych. Wro-
sytetu Wrocławskiego.

Kozielecki, J. (1975). *Psychologiczna teoria decyzji*. Warszawa. Państwowe
Wydawnictwo Naukowe.
Kuźniar, R. (2003). Niebezpieczeństwa nowego paradygmatu bezpieczeń-
stwa. W: R. Kuźniar, Z. Lachowski (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe
dłowe czasu przemian: zagrożenia – koncepcje – instytucje*. Warszawa.
PISM.
Leksykon wiedzy wojskowej. (1979). Warszawa. MON.
Lisiecki, M. (2011). *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*. Warszawa.
Wydawnictwo Naukowe Łośgraf.
Opinia społeczna. Świat mniej bezpieczny. „Rzeczpospolita” 9 stycznia
2004. Warszawa.
Piasecka, P. (2011). Zagrożenia ładu i bezpieczeństwa międzynarodowego
we współczesnym świecie. W: K. Liedel (red.), *Transsektorowe obszary
bezpieczeństwa narodowego*. Warszawa. Difin.
Pokruszyński, W. (2013). *Filozoficzne aspekty bezpieczeństwa personalnego*.
„Journal of Modern Science” 1/16/2013 (ss. 171–172). Jozefów.
Prońko, J. (2013). Kreowanie poczucia bezpieczeństwa. W: A. Wawrzusi-
szyn, J. Grzyb (red.), *Podstawowe problemy bezpieczeństwa i edukacji
dla bezpieczeństwa. Wyzwania i potrzeby edukacji dla bezpieczeństwa*.
Elk?: Wydawnictwo Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli
w Elku.
Prońko, J. (2013). Poczucie bezpieczeństwa – wymiar indywidualny i spo-
łeczny. W: B. Kaczmarczyk, A. Wawrzusiszyn (red.), *Podstawowe pro-
blemy bezpieczeństwa i edukacji dla bezpieczeństwa. Dylematy współ-
czesnego bezpieczeństwa*. Elk.
Skorupka, S. Auderska, H. Lempicka, Z. (1989). *Mały słownik języka pol-
skiego*. Warszawa. Wydawnictwo Naukowe PWN.
Słownik języka polskiego. (1981). Szymczak, M. [red.] Warszawa.
Stańczyk, J. (1996). *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*. Warszawa.
Instytut Studiów Politycznych PAN.
Tenbrock, Ch. i in. (2007). *Bandyki bez granic* (s. 18–24). „Forum” 30 z dnia
23.07–29.07.2007. Warszawa.
Tomaszewski, T. (1975). *Psychologia*. Warszawa.
Wawrzusiszyn, A. (2010). *Poczucie bezpieczeństwa funkcjonariuszy Stra-*

entralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej
Józefa Piłsudskiego w Koszalinie” 3/2010,

ne problemy transgranicznego bezpieczeństwa
(2012). *Bezpieczeństwo personalne grup*
wa. W: W. Horyń, L. Wetyczko (red.), *Edu-*
XXI wieku. Człowiek – bezpieczeństwo –
ictwo Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk
ciuszki we Wrocławiu.

ieczeństwa w nauce o stosunkach między-
d.), *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe*
rszawa. Fundacja Studiów Międzynarodo-

THREATS IN CYBERSPACE ZAGROŻENIA W CYBERPRZESTRZENI

dr Zygmunt Domański

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej
im. Alcide De Gasperi w Józefowie

ABSTRACTS

Jesteśmy obecnie świadkami gwałtownych zmian zachodzących na wielu płaszczyznach. Funkcjonowanie współczesnych społeczeństw zrewolucjonizowały m.in. techniki komputerowe jak również niezwykle możliwości komunikacyjne. W niespotykany dotychczas sposób wykorzystuje się urządzenia cyfrowe do gromadzenia różnego rodzaju informacji, przechowywania ich, przetwarzania i przesyłania. Do tego procesu włączyły się także media i niemal codziennie dostarczają nam wiadomości o świecie „cyberprzestrzeni” i zagrożeniach w nim występujących. Informacja stała się towarem, traktowanym jako szczególnie dobro niematerialne, porównywane lub cenniejsze od dóbr materialnych. Pojawił się szybki rozwój usług związanych z przechowywaniem, przesyłaniem i przetwarzaniem różnych informacji. Cyberprzestrzeń, cyberbezpieczeństwo i cyberterroryzm to terminy ściśle ze sobą powiązane. Cyberterroryzm to pojęcie używane już w latach osiemdziesiątych XX wieku. Świat globalnej sieci szybko się rozrastał i stawał się coraz bardziej podobny do świata rzeczywistego, a zatem zarówno bezpieczeństwo jak i terroryzm znalazły swoje miejsce w przestrzeni wirtualnej. Zmasowane ataki na komputery zanołowano pod koniec lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Powszechnie są znane, słynne ataki hakerów na różne obiekty, a także akty „phishingu” na placówki bankowe i ich skutki, a także zawirusowanie komputerów osobistych, wskazują, że niezbędne jest podkreślenie wagi omawianych zagadnień.

We are currently witnessing rapid changes taking place on many levels. The functioning of modern societies was revolutionized by, among others, computer technology and extraordinary communication capabilities. In an unprecedented way, there are digital devices used to collect, store, process and transmit all kinds of information. This process was also joined by